

Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity

Katedra práva

Lipová 41a, 602 00 Brno, Česká republika

JUDr. Stanislav KADEČKA, Ph.D. • JUDr. Tomáš FOLTAS, Ph.D.

JUDr. Jana JURNÍKOVÁ, Ph.D. • JUDr. Alena KLIKOVÁ

Magisterský studijní program – programově povinný předmět

Správní právo (PPSP)

Teze k tématu „Veřejná služba“ – akademický rok 2006/2007

JUDr. Alena Kliková

Úvod

1. definice a výklad některých pojmů
2. právní úprava veřejné služby v ČR
3. státní služba
4. právní postavení úředníků územně samosprávných celků

1. Definice a výklad některých pojmů

- Veřejná služba – právní postavení veřejných zaměstnanců.
- Veřejný zaměstnanec – je charakterizován určitými znaky: zaměstnanecký (obdobný) poměr je státu nebo jinému veřejnoprávnímu zaměstnavateli, vykazující určitou trvalost, spočívající v odborném zajišťování veřejných úkolů, zaměstnání placené z veřejných prostředků.
- Systemy veřejné služby
 - kariérní systém: zákonná úprava služebních vztahů. Znaky: trvalý služební poměr a služební a platový postup.
 - smluvní systém: základem je katalog služebních míst, kdy na uvolněné místo se mohou hlásit uchazeči z veřejného i soukromého sektoru.

2. Právní úprava veřejné služby v ČR

- **Ústava ČR** čl. 79 odst. 2 - „Právní poměry státních zaměstnanců v ministerstvech a jiných správních úřadech upravuje zákon“.
- **Listina základních práv a svobod** - čl. 2 odst. 2 „Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.“
 - čl. 2 odst. 3 „Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“
 - čl. 36 odst. 1 „Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“
 - čl. 36 odst. 2 „Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.“
- **zákon o státní službě č. 218/2002 Sb.**, který upravuje služební poměry státních úředníků, řízení ve věcech služby, odměňování, apod. (účinnost od 1.1.2009)
- **zákon o úřednících územně samosprávných celků č. 312/2002 Sb.**, ve znění pozdějších předpisů.

3. Státní služba

- Státní služba je výkon státní správy ve správních úřadech.
- Správním úřadem se rozumí ministerstva, ústřední správní úřady a ostatní správní úřady (orgány státní správy), jestliže jsou zřízeny zvláštními zákony, jsou těmito zákony výslovně označeny jako ministerstva nebo správní úřady anebo orgány státní správy a vykonávají na základě těchto zákonů státní správu.
Správní úřad, v němž státní zaměstnanec vykonává službu, je služebním úřadem.
- Oborem služby se rozumí úsek činnosti služebního úřadu nebo jeho část vyplývající ze zvláštního zákona, který stanoví jeho působnost.
- Státním zaměstnancem je podle služebního zákona fyzická osoba, která splňuje tímto zákonem stanovené předpoklady a požadavky, úspěšně ukončila přípravu na službu, byla jmenována do služby podle tohoto zákona k výkonu činností a složila služební slib.
- Subjektem služebního vztahu jsou stát a státní zaměstnanci.
- Předpoklady pro přijetí do služby jsou: písemná žádost o přijetí k přípravě na službu, uchazeč musí být státním občanem České republiky, věk alespoň 18 let,

plná způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost; předepsané vzdělání pro obor služby, včetně odborného zaměření vzdělání, popřípadě požadavek kladený na znalost cizího jazyka nebo jiný oprávněný odborný požadavek určený služebním orgánem potřebný k výkonu služby, potřebná zdravotní způsobilost.

- Příprava na službu se uskutečňuje v pracovním poměru podle pracovněprávních předpisů, není-li ve služebním zákoně stanoveno jinak. K přípravě na službu se uzavírá s uchazečem pracovní poměr na dobu určitou. Uchazeč přijatý k přípravě na službu se označuje jako čekatel pro obor služby, pro který se připravuje. Příprava čekatele na službu je zaměřena na zvládnutí základů výkonu služby v oboru služby, pro který se příprava provádí. Po ukončení přípravy na službu má čekatel právo na vykonání úřednické zkoušky před zkušební komisí, jejíž složení je podmínkou pro jmenování do služby.
- Jmenování do služby provádí příslušný služební orgán rozhodnutím. Služební poměr na základě jmenování vzniká dnem, ve kterém je složen služební slib.
- Povinnosti státních zaměstnanců jsou stanoveny služebním zákonem a jedná se např. o povinnost zachovávat při výkonu služby věrnost České republice, vykonávat službu nestranně, v mezích svého oprávnění a zdržet se při výkonu služby všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování, apod.
- Práva státních zaměstnanců jsou taktéž stanoveny služebním zákonem, např. právo na odměnu, právo na rovné zacházení apod.
- Jako zvláštní typ správněprávní odpovědnosti upravuje služební zákon disciplinární odpovědnost zaměstnanců ve státní službě, která upravuje a řeší kárná provinění státních zaměstnanců.
- Organizace státní služby je stanovena systémem vnitřní organizace konkrétních správních úřadů, které se člení do sekcí, odborů a oddělení.

4. Právní poměry úředníků územně samosprávných celků

- Úředníkem je zaměstnanec územně samosprávného celku podílející se na výkonu správních činností v daném samosprávném úřadě.
- Správní činností je plnění úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti.
- Předpoklady pro výkon funkce: státní občan ČR, popř. cizinec s trvalým pobytem, věk minimálně 18 let, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, ovládnutí jednacím jazykem a zvláštní předpoklady předepsané zvláštními právními předpisy.
- Vzdělávání úředníků je povinností jednotlivých úředníků. Jedná se o vstupní vzdělávání, průběžné vzdělávání a ověřování zvláštní odborné způsobilosti.¹

¹ Poznámka: vše podrobněji upraveno: Hendrych, D., Správní právo obecná část, 5. rozšířené vydání, C.H.BECK, Praha, 2003, str. 423-480